

การพัฒนารูปแบบเสริมสร้างความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู
โดยใช้แนวทางการศึกษาชั้นเรียนร่วมกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ
เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนแม่ตำตาดควันวิทยาคม
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย*

THE DEVELOPMENT OF A MODEL FOR ENHANCING TEACHERS' COMPETENCY IN
ACTIVE LEARNING MANAGEMENT THROUGH LESSON STUDY INTEGRATED WITH
A PROFESSIONAL LEARNING COMMUNITY TO IMPROVE STUDENT QUALITY AT
MAETAM TADKWAN WITTHAKHOM SCHOOL UNDER THE CHIANG RAI SECONDARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE

สุริยา บุคดี

Suriya Buddee

โรงเรียนแม่ตำตาดควันวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย เชียงราย ประเทศไทย

Maetam Tadkwan Witthayakhom School, The Chiang Rai Secondary Educational Service Area Office, Chiang Rai, Thailand

Corresponding author E-mail: pusana2522@gmail.com

Tel: 087-180-0453

บทคัดย่อ

บทความวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา 2) สร้างและหาคุณภาพรูปแบบ 3) เปรียบเทียบความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกกับเกณฑ์ร้อยละ 80 4) ศึกษาคุณภาพผู้เรียนหลังใช้รูปแบบ และ 5) ศึกษาประเมินรูปแบบ ใช้วิธีวิจัยและพัฒนา กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ครูผู้สอนโรงเรียนแม่ตำตาดควันวิทยาคม ปีการศึกษา 2568 จำนวน 22 คน เลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ รูปแบบเสริมสร้างความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกแบบประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก วิเคราะห์ข้อมูล หาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละ และการทดสอบค่าที (t-test for one sample) ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.47$) สภาพที่พึงประสงค์ ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.77$) รูปแบบ มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการ เป้าหมาย กระบวนการ การวัดและประเมินผล และปัจจัยเงื่อนไขสู่ความสำเร็จ มีกระบวนการ 4 ขั้นตอน (A-PAR) ได้แก่ ขั้นวิเคราะห์ประเด็นปัญหาการเรียนรู้ ขั้นวางแผน กลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ ขั้นจัดการเรียนรู้และสังเกตชั้นเรียน และขั้นสะท้อนผลแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แต่ละขั้นใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (SCCER-US) ประกอบด้วย แบ่งปันวิสัยทัศน์ มีบรรทัดฐานและค่านิยมร่วมกัน กำหนดเป้าหมายร่วมกันมุ่งเน้นการเรียนรู้ของผู้เรียน เรียนรู้และทำงานร่วมกันเป็นทีม รับการชี้แนะจากผู้เชี่ยวชาญ สนทนาสะท้อนผลการปฏิบัติงานร่วมกัน ใช้ข้อมูลเพื่อการวางแผนพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และปัจจัยเงื่อนไขสนับสนุน ความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.58$) ร้อยละ 91.60 สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์และสมรรถนะสำคัญ สูงกว่า ปีการศึกษา 2567 ความคิดเห็นของครูต่อการใช้รูปแบบมากที่สุด ($\bar{X} = 4.65$)

*Received April 19, 2026; Revised May 7, 2026; Accepted May 16, 2026

คำสำคัญ: การพัฒนารูปแบบ, ความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก, การศึกษาชั้นเรียน, ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ, คุณภาพผู้เรียน

Abstract

This research aimed to 1) Study the current conditions and problems, 2) Develop and validate a model, 3) Compare teachers' ability in active learning management with the 80 percent criterion, 4) Examine the quality of learners after implementing the model, and 5) Evaluate the model. The study employed a research and development (R&D) approach. The informants were 22 teachers from Maetam Tadtawan Wittayakom School in the 2025 academic year, selected through purposive sampling. The research instruments included a model for enhancing teachers' ability in active learning management and an assessment form for evaluating such ability. Data were analyzed using mean, standard deviation, percentage, and a one-sample t-test. The findings revealed that the current state of teachers' active learning management was at a moderate level ($\bar{X} = 3.47$), while the desirable state was at the highest level ($\bar{X} = 4.77$). The model consisted of five components: principles, objectives, processes, measurement and evaluation, and supporting conditions for success. The process comprised four steps (A-PAR): analyzing learning problems, planning learning management strategies, implementing learning management and classroom observation, and reflection and knowledge sharing. Each step was integrated with the Professional Learning Community (SCCER-US) process, which includes shared vision, shared norms and values, setting common goals focused on student learning, collaborative teamwork, coaching by experts, reflective dialogue, the use of data for continuous improvement and the supporting conditions. Teachers' ability in active learning management was at the highest level ($\bar{X} = 4.58$), with a percentage of 91.60, which was significantly higher than the 80 percent criterion at the .01 level of statistical significance. Students' academic achievement, desirable characteristics, and key competencies were higher than those in the 2024 academic year. Teachers' opinions on the use of the model were also at the highest level ($\bar{X} = 4.65$).

Keywords: Model Development, Competency in Active Learning Management, Lesson Study, Professional Learning Community, Student Quality

บทนำ

การจัดการศึกษาในประเทศไทยให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ดังเช่น พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และหมวดที่ 4 แนวการจัดการศึกษา ว่าด้วยการจัดการศึกษาต้องยึดหลักผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งการส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถ วิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545) การพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนต้องปรับเปลี่ยนวิธีการเรียนรู้ของนักเรียน

ในศตวรรษที่ 21 จึงมุ่งไปที่ให้นักเรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ให้นักเรียนได้เรียนรู้จากการลงมือทำ การค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้เพื่อให้เกิดการสร้างสรรค์ชิ้นงานหรือนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ (พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และพะเยาว์ ยินดีสุข, 2561) ดังนั้น ครูจึงเป็นกลไกที่สำคัญเพราะครู คือ หัวใจของความสำเร็จของการจัดการศึกษาที่จะมุ่งให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ได้เต็มตามศักยภาพ (บุญชอบ จันทาพูน และคณะ, 2561) การพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะสำคัญของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 นั้น สอดรับกับแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่ครูผู้สอนจะลดบทบาทในการเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ในชั้นเรียนลงไปแต่จะกลายเป็นเพียงผู้คอยชี้แนะให้คำแนะนำเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เรียนเพื่อผู้เรียนจะได้ปฏิบัติกิจกรรมที่ครูผู้สอนได้ออกแบบไว้ เพื่อให้สามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองได้ในที่สุด และองค์ความรู้ที่เกิดจากการจัดการเรียนรู้เชิงรุกจะเป็นความรู้ที่ติดตัวผู้เรียนไปตลอดและจะเป็นความรู้แบบ “รู้แล้วรู้เลย” เพราะเป็นองค์ความรู้ที่ผู้เรียนได้ลงมือสกัดด้วยตนเอง ซึ่งผ่านการตรวจสอบและสะท้อนกลับในเรื่องของความถูกต้องสมบูรณ์จากครูผู้สอนเป็นอย่างดี (กมล โพธิ์เย็น, 2564)

ดังนั้น แนวทางการส่งเสริมพัฒนาวิชาชีพครูในสถานศึกษา พัฒนาศักยภาพของครูให้ประสบความสำเร็จจะต้องกระตุ้นครูให้มีความต้องการและกระตือรือร้นที่จะพัฒนาวิชาชีพของตนเองและเต็มใจเข้าร่วมกิจกรรมในการพัฒนาครู (DuFour, R., 2004) ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) จึงเป็นเวทีของครูที่เป็นนักปฏิบัติ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิธีปฏิบัติ นำผลของการปฏิบัติมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน โดยมีเป้าหมายให้นักเรียนได้เรียนรู้ มีการพัฒนาด้านสติปัญญาที่ซับซ้อน เพื่อเตรียมตัวออกไปใช้ชีวิต ในสังคมแห่งศตวรรษที่ 21 โดยผ่านการเรียนรู้ ไม่เน้นสอนวิชาแต่เน้นความเจริญงอกงามของมนุษย์ ด้วยการเรียนรู้จากการที่นักเรียนลงมือปฏิบัติ ครูเปลี่ยนจากผู้สอนวิชามาเป็นโค้ช (Coach) (วิจารณ์ พานิช, 2559) อย่างไรก็ตาม ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพไม่ใช่โปรแกรมสำเร็จรูปหรือหลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้นแต่เป็นวิถีชีวิตและแนวทางการดำเนินงานที่ครูและบุคลากรในสถานศึกษาร่วมกันปรับปรุง การทำงานอย่างต่อเนื่องในระยะยาวเพื่อมุ่งไปสู่ความสำเร็จภายใต้เป้าหมายเดียวกัน การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพในแต่ละสถานศึกษามีได้มีขั้นตอนแนวทางหรือสูตรสำเร็จตายตัว แต่ละสถานศึกษาต้องพิจารณาบริบทและทรัพยากรต้นทุนของตนเองเพื่อเลือกใช้แนวทางที่เหมาะสมที่สุดด้วยตนเอง (ชาโรณี ตรีวรวิญญู, 2560) และเพื่อที่จะทำให้ครูเกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้นในการพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ วิธีการหนึ่งที่หลายประเทศนำมาใช้ได้อย่างได้ผล คือ การประเมินและปรับปรุงการสอนของครูด้วยการให้เพื่อนครูไปสังเกตการสอนหรือถ่ายวิดีโอการสอนไว้ แล้วนำมาอภิปรายกันเพื่อหาจุดแข็งจุดอ่อนของวิธีการสอนของครูแต่ละคนเพื่อการเรียนรู้ร่วมกัน แล้วจัดประชุมกันให้ครูได้ร่วมพิจารณาภิปรายกับทีมงาน ว่าควรปรับปรุงวิธีการสอนให้น่าสนใจให้ ผู้เรียนเข้าใจได้ดีขึ้นได้อย่างไร โดยอาจจะใช้ศึกษานิเทศก์หรือครูที่เก่งไปช่วยแนะนำแต่วิธีการ ดังกล่าวนั้น ครูต้องเรียนรู้ที่จะใจกว้างที่จะรับฟัง ตั้งใจปรับปรุงตนเพื่อผู้เรียนด้วย แนวคิดดังกล่าว คือ “การศึกษาชั้นเรียน” (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2559)

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัย พบว่า ครูไทยส่วนใหญ่ยังยึดติดการสอนแบบเดิม (Passive Learning) ที่เน้นการสอนแบบบรรยาย ท่องจำ ซึ่งจะไม่ก่อให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ลงมือทำด้วยตนเอง (Active Learning) ของผู้เรียน ทำให้คุณภาพไม่เป็นไปตามที่ต้องการ การดำเนินการจัดการเรียนรู้ไม่สอดคล้องกับหลักสูตรที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (กนกวรรณ ฉัตรแก้ว, 2562) และเมื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนแม่ตำตาดควนวิทยาคมจากการใช้แบบสอบถามและการนิเทศการจัดการเรียนรู้พบว่า ครูมีความพยายามศึกษาเรียนรู้การออกแบบการจัดการเรียนรู้ เทคนิคการจัดการเรียนรู้ วิธีการจัดการการเรียนรู้ และการสร้างสื่อการจัดการเรียนรู้ใหม่ ๆ เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาผู้เรียน แต่เมื่อตรวจการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก พบว่า ครูผู้สอนยังไม่เข้าใจการออกแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกและการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

จึงทำให้แผนการจัดการเรียนรู้ที่จัดทำขึ้นมีเนื้อหาและกิจกรรมไม่สอดคล้องกับความสามารถและความสนใจของผู้เรียน มีแผนการจัดการเรียนรู้ไม่ครบถ้วน ไม่ตรงตามมาตรฐาน ตัวชี้วัด และไม่สอดคล้องบริบทจริงของสถานศึกษา และยังพบอีกว่าครูส่วนใหญ่ไม่ได้ออกแบบการจัดการเรียนรู้และเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เองแต่นำแผนการจัดการเรียนรู้จากสำนักพิมพ์มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน จึงไม่เป็นไปตามกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และในด้านการปฏิบัติการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในชั้นเรียน โดยเฉพาะเทคนิควิธีการจัดการเรียนรู้เชิงรุก พบว่า ครูมีวิธีการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่ไม่หลากหลาย ยังคงใช้การอธิบาย บรรยาย ทำให้นักเรียนมีความเบื่อหน่าย ไม่มีความสนใจ ในการเรียน และด้านการวัดและประเมินผลของการเรียนรู้ พบว่า ครูมีวิธีการวัดและประเมินผล ไม่หลากหลาย ไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของเนื้อหาในบทเรียน ไม่ครอบคลุมตามตัวชี้วัดและ อิงตามมาตรฐานโรงเรียน และไม่สอดคล้องกับความต้องการหรือความแตกต่างระหว่างบุคคล ทำให้นักเรียนและผู้เรียนไม่ตรงจุดประสงค์ที่ต้องการวัด

จากเหตุผลและความจำเป็นดังกล่าว ผู้วิจัยจึงพัฒนารูปแบบเสริมสร้างความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโดยใช้แนวคิดการศึกษาชั้นเรียนร่วมกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนแม่ตำตาดควนวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย โดยพัฒนามาจากแนวคิดและทฤษฎีพื้นฐาน ได้แก่ แนวคิดการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน แนวคิดการศึกษาชั้นเรียน แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ แนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และแนวคิดการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน (Lewis, C., 2002); (DuFour, R. & Eaker, R., 2008); (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562) มาดำเนินการเพื่อพัฒนาครูให้มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกทั้งด้านออกแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ด้านการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ด้านการใช้สื่อนวัตกรรมและแหล่งเรียนรู้ ด้านการจัดบรรยากาศการเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะกระบวนการ ทักษะในศตวรรษที่ 21 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและยุทธศาสตร์การศึกษาของชาติต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาการพัฒนาเสริมสร้างความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู
2. เพื่อสร้างและหาคุณภาพของรูปแบบเสริมสร้างความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู
3. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูหลังใช้รูปแบบเสริมสร้างความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูกับเกณฑ์ร้อยละ 80
4. เพื่อศึกษาผลกระทบต่อนื่องที่เกิเกิดขึ้นต่อคุณภาพผู้เรียนหลังการใช้รูปแบบเสริมสร้างความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู
5. เพื่อศึกษาประเมินรูปแบบเสริมสร้างความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบของการวิจัยเป็นกระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D) ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการวิจัย โดยแบ่งออกเป็น 4 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน สภาพปัจจุบัน ปัญหา สำหรับการพัฒนารูปแบบเสริมสร้างความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ครูผู้สอนโรงเรียนแม่ตำตาดควนวิทยาคม จำนวน 22 คน ที่ปฏิบัติงานใน ปีการศึกษา 2567 และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

1. แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สร้างและหาคุณภาพ โดย 1) ศึกษาเอกสารการสร้างแบบสอบถาม 2) ศึกษาตำราและงานวิจัย ประเด็นสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ การจัดการเรียนรู้เชิงรุก 3) กำหนดลักษณะแบบสอบถาม 4) กำหนดโครงสร้างแบบสอบถาม 5) สร้างแบบสอบถาม 6) เสนอผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.80 - 1.00 ซึ่งถือว่า แบบสอบถามสามารถนำไปใช้ได้ 7) ปรับปรุงแบบสอบถาม 8) นำไปทดลองใช้ (Try Out) กับครูผู้สอน โรงเรียนพญาเม็งราย ปีการศึกษา 2567 จำนวน 30 คน เลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) มาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟา (Alpha Coefficient) ได้ค่า ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.95 และ 9) จัดพิมพ์ฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้เก็บข้อมูล

2. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เรื่อง แนวทางการพัฒนารูปแบบเสริมสร้างความสามารถในการจัดการเรียนรู้ เชิงรุกของครู สร้างและหาคุณภาพ โดย 1) ศึกษาเอกสารการสร้างแบบสัมภาษณ์ 2) ศึกษาตำราและงานวิจัย ประเด็นสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนารูปแบบ 3) กำหนดลักษณะแบบสัมภาษณ์ 4) กำหนดโครงสร้างแบบสัมภาษณ์ 5) สร้างแบบสัมภาษณ์ 6) เสนอผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) มีค่าดัชนี ความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.80 - 1.00 ซึ่งถือว่า แบบสัมภาษณ์สามารถนำไปใช้ได้ 7) ปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ และ 8) จัดพิมพ์ฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้เก็บข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ศึกษาเอกสารและงานวิจัยแนวคิดพื้นฐาน 5 แนวคิดหลัก คือ แนวคิดการพัฒนา รูปแบบ แนวคิดการศึกษาชั้นเรียน แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ แนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และ แนวคิดการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน รวบรวมแบบสอบถามจากครูผู้สอนโรงเรียนแม่ตำตาดควันวิทยาคม จำนวน 22 คน ได้รับคืนมา จำนวน 22 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 และสัมภาษณ์ บันทึกเสียง และบันทึกภาพผู้ทรงคุณวุฒิ

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และสร้างข้อสรุปอุปนัยและใช้สถิติ คือ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ระยะที่ 2 การสร้างและหาคุณภาพของรูปแบบเสริมสร้างความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู ใช้แนวคิดการศึกษาชั้นเรียนร่วมกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือก แบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ รูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบเสริมสร้างความสามารถในการจัดการเรียนรู้ เชิงรุกของครู สร้างและหาคุณภาพ โดย 1) นำข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 มาร่างรูปแบบ 2) ยกร่างรูปแบบ 3) จัดทำคู่มือการใช้รูปแบบ 4) ตรวจสอบคุณภาพรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบโดยผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ได้มาโดย การเลือกแบบเจาะจง ใช้แบบประเมินความเหมาะสม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) กำหนดค่า ออกเป็น 5 ระดับ (สมนึก ภัททิยธนี, 2553) มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.59$) 5) ทดลองนำร่อง รูปแบบกับครูผู้สอน โรงเรียนพญาเม็งราย ในปีการศึกษา 2567 จำนวน 9 คน จากการเลือกแบบเจาะจง สังเกต ความเป็นไปได้ก่อนนำไปใช้จริง และ 6) แก้ไขปรับปรุงพร้อมนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล ประสานผู้เชี่ยวชาญ จัดทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ และเก็บรวบรวมข้อมูล และข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติ คือ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ระยะที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบเสริมสร้างความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูใช้แนวคิดการศึกษา ชั้นเรียนร่วมกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ครูผู้สอนโรงเรียนแม่ตำตาดควันวิทยาคม ปีการศึกษา 2568 จำนวน 22 คน ได้มาโดย การเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) และเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

การออกแบบการทดลอง ใช้แบบแผนการวิจัยแบบกลุ่มเดียวและวัดผลหลังการทดลอง (One Group Posttest Only Design) (วาริรัตน์ แก้วอุไร, 2565)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

1. แบบประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 5 ฉบับ ได้แก่ ฉบับที่ 1 แบบประเมินความสามารถในการออกแบบและเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ฉบับที่ 2 แบบประเมินความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก ฉบับที่ 3 แบบประเมินความสามารถในการใช้สื่อวัตกรรมการเรียนรู้ออนไลน์ ฉบับที่ 4 แบบประเมินความสามารถในการจัดบรรยากาศการเรียนรู้ และฉบับที่ 5 แบบประเมินความสามารถในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ สร้างและหาคุณภาพ โดย 1) ศึกษาเอกสารงานวิจัยการจัดการเรียนรู้เชิงรุกและการสร้างแบบประเมิน 2) กำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 3) กำหนดวัตถุประสงค์การประเมิน 4) กำหนดขอบเขตและประเด็นการประเมิน 5) สร้างแบบประเมิน ลักษณะเป็นแบบรูบริก (Rubric score) กำหนดเกณฑ์การประเมิน (Scoring rubrics) เป็น 4 ระดับ ได้แก่ ดีเยี่ยม (4 คะแนน) ดี (3 คะแนน) พอใช้ (2 คะแนน) และควรปรับปรุง (1 คะแนน) 6) เสนอผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) แบบประเมินฉบับที่ 1 - 5 มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.60 - 1.00 7) ปรับปรุงตามคำแนะนำผู้เชี่ยวชาญ 8) ทดลองใช้กับครูโรงเรียนแม่ต๋ำตาดควันวิทยาคม จำนวน 5 คน ในปีการศึกษา 2567 เพื่อตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนของข้อคำถาม และความสอดคล้องกันของผลการประเมิน โดยมีผู้ประเมิน 3 คน คือ ผู้อำนวยการโรงเรียนหรือรองผู้อำนวยการโรงเรียน หัวหน้ากลุ่มบริหารงานวิชาการ และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ 9) นำผลการประเมินที่ได้หาค่าความเชื่อมั่นของเกณฑ์การให้คะแนน โดยคำนวณจากค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างผู้ประเมิน (Rater agreement index: RAI) (Burry-Stock, J. A. et al., 1996) พบว่า แบบประเมินฉบับที่ 1 - 5 มีค่าความเชื่อมั่นระหว่างผู้ประเมินเท่ากับ 0.82, 0.78, 0.83, 0.77 และ 0.79 ตามลำดับ และ 10) จัดพิมพ์แบบประเมินนำไปใช้ในการประเมินต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัย คณะครูและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนร่วมประชุมวางแผนพัฒนาครูและคุณภาพผู้เรียน โดยใช้รูปแบบเสริมสร้างความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู
2. ชี้แจงและสร้างความเข้าใจร่วมกันในการดำเนินงานตามคู่มือการใช้รูปแบบ
3. ดำเนินกิจกรรมตามกระบวนการของรูปแบบ ดังนี้ ภาคเรียนที่ 1 - 2 ปีการศึกษา 2568 ครูผู้สอนแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ ดำเนินกิจกรรมตามกระบวนการของรูปแบบ 4 ขั้นตอน (A-PAR) คือ 1) ขั้นวิเคราะห์ประเด็นปัญหาการเรียนรู้ (Analyze) 2) ขั้นวางแผนกลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ (Plan) 3) ขั้นจัดการเรียนรู้และสังเกตชั้นเรียน (Acting and Observation) และ 4) ขั้นสะท้อนผลแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Reflection) โดยแต่ละขั้นตอนใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่เรียกว่า “SCCER-US” ประกอบด้วย 1) แบ่งปันวิสัยทัศน์ มีบรรทัดฐานและค่านิยมร่วมกัน (Share vision norm and shared values) 2) กำหนดเป้าหมายร่วมกันมุ่งเน้นการเรียนรู้ของผู้เรียน (Collective focus on student learning) 3) เรียนรู้และทำงานร่วมกันเป็นทีม (Collaborative teamwork) 4) รับการชี้แนะจากผู้เชี่ยวชาญ (Expert advice and study visit) 5) สนทนาสะท้อนผลการปฏิบัติงานร่วมกัน (Reflective dialogue) 6) ใช้ข้อมูลเพื่อการวางแผนพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (Using informed to continuous improvement) และ 7) ปัจจัยเงื่อนไขสนับสนุน (Supportive conditions)
4. หลังการทดลองใช้รูปแบบ ทำการประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกด้วยแบบประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และรวบรวมข้อมูลคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์และสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ในปีการศึกษา 2568 เพื่อวิเคราะห์ความแตกต่างของคะแนนในปีการศึกษา 2567 ทั้งนี้ การเปรียบเทียบผลพัฒนาคุณภาพผู้เรียนระหว่างปีการศึกษา 2567 และ 2568 เป็นการเปรียบเทียบข้อมูลของ

ผู้เรียนคนละกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งอาจได้รับอิทธิพลจากตัวแปรแทรกซ้อน ดังนั้น ผลการเปรียบเทียบจึงมุ่งสะท้อนแนวโน้มการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในระดับสถานศึกษา มิใช่การอธิบายความสัมพันธ์เชิงเหตุและผลโดยตรง ผู้วิจัยได้ควบคุมเงื่อนไขพื้นฐานให้ใกล้เคียงกันเพื่อให้การเปรียบเทียบมีความเหมาะสม

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการทดสอบค่าที (t-test for one sample)

ระยะที่ 4 การประเมินรูปแบบเสริมสร้างความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูของครูใช้แนวคิดการศึกษาชั้นเรียนร่วมกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ครูผู้สอนโรงเรียนแม่ตำตาดควันวิทยาคม ปีการศึกษา 2568 จำนวน 22 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) และเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบประเมินการใช้รูปแบบ สร้างและหาคุณภาพ โดย 1) ศึกษาเอกสารงานวิจัยการประเมินรูปแบบ 2) กำหนดประเด็นการประเมิน 3) สร้างแบบประเมินรูปแบบ 3 ประเด็น ได้แก่ ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต จำนวน 20 ข้อ ลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (พิชิต ฤทธิ์จรูญ, 2545) 4) เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.60 - 1.00 เป็นข้อคำถามที่ใช้ได้ 5) ปรับปรุงแก้ไขแบบประเมิน 6) ทดลองใช้กับครูผู้สอน โรงเรียนพญาเม็งราย ในปีการศึกษา 2567 จำนวน 30 คน ซึ่งได้จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) 7) หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ทั้งฉบับโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ของครอนบาค พบว่า มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97 และ 8) จัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้

การเก็บรวบรวมข้อมูล แจกแบบประเมินรูปแบบแก่ครูโรงเรียนแม่ตำตาดควันวิทยาคม ในเดือนมีนาคม 2569 จำนวน 22 คน และรับกลับมาด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติ คือ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบเสริมสร้างความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู โดยใช้แนวคิดการศึกษาชั้นเรียนร่วมกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนแม่ตำตาดควันวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย มีผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาการพัฒนาเสริมสร้างความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู

1) สภาพปัจจุบันการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนแม่ตำตาดควันวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.47$, S.D. = 0.28) และสภาพที่พึงประสงค์การจัดการเรียนรู้เชิงรุก ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.77$, S.D. = 0.34) และ 2) แนวทางการพัฒนารูปแบบเสริมสร้างความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโดยใช้แนวคิดการศึกษาชั้นเรียนร่วมกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เน้นการทำงานร่วมกันของครู ผู้บริหาร และผู้เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกและผลลัพธ์ของผู้เรียนอย่างเป็นรูปธรรม มุ่งให้ครูมีสมรรถนะครบด้าน ได้แก่ การออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมเชิงรุก การใช้สื่อ การสร้างบรรยากาศ และการวัดประเมินผล ดำเนินการผ่านกระบวนการอบรมเชิงปฏิบัติการ ผลิตานการลงมือปฏิบัติจริงในชั้นเรียนตามขั้น Lesson Study ควบคู่กับการสะท้อนผลและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ใน PLC มีการประเมินผลด้วยเกณฑ์รูปริกที่ชัดเจน ครอบคลุมทั้งความสามารถของครูและผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนตามหลักสูตรความสำเร็จขึ้นอยู่กับภาวะผู้นำ การมีส่วนร่วมของครู ระบบที่เลี้ยง การนิเทศติดตามอย่างต่อเนื่อง และการสนับสนุนทรัพยากรอย่างเพียงพอ

2. ผลการสร้างและหาคุณภาพของรูปแบบเสริมสร้างความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) เป้าหมาย 3) กระบวนการ 4) การวัดและประเมินผล และ 5) ปัจจัยเงื่อนไขสู่ความสำเร็จ โดยรูปแบบมีกระบวนการ 4 ขั้นตอน (A-PAR) ได้แก่ 1) ขั้นวิเคราะห์ประเด็นปัญหาการเรียนรู้ (Analyze) 2) ขั้นวางแผนกลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ (Plan) 3) ขั้นจัดการเรียนรู้และสังเกตชั้นเรียน (Acting and Observation) และ 4) ขั้นสะท้อนผลแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Reflection) โดยแต่ละขั้นตอนใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่เรียกว่า “SCCER-US” ประกอบด้วย 1) แบ่งปันวิสัยทัศน์ มีบรรทัดฐานและค่านิยมร่วมกัน (Share vision norm and shared values) 2) กำหนดเป้าหมายร่วมกันมุ่งเน้นการเรียนรู้ของผู้เรียน (Collective focus on student learning) 3) เรียนรู้และทำงานร่วมกันเป็นทีม (Collaborative teamwork) 4) รับการชี้แนะจากผู้เชี่ยวชาญ (Expert advice and study visit) 5) สนทนาสะท้อนผลการปฏิบัติงานร่วมกัน (Reflective dialogue) 6) ใช้ข้อมูลเพื่อการวางแผนพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (Using informed to continuous improvement) และ 7) ปัจจัยเงื่อนไขสนับสนุน (Supportive conditions) และภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.59, S.D. = 0.12)

3. ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูหลังใช้รูปแบบเสริมสร้างความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูกับเกณฑ์ร้อยละ 80 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูหลังใช้รูปแบบเสริมสร้างความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโดยใช้แนวคิดการศึกษาชั้นเรียนร่วมกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ กับเกณฑ์ร้อยละ 80

การประเมิน	n	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	คะแนนเกณฑ์	% of Mean	t	p
หลังใช้รูปแบบ	22	5	4.58	0.09	4	91.60	31.39*	0.0000

p* < .01

จากตารางที่ 1 พบว่า ความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูหลังใช้รูปแบบเสริมสร้างความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโดยใช้แนวคิดการศึกษาชั้นเรียนร่วมกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ อยู่ในระดับมากที่สุด มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.58 คะแนน (S.D. = 0.09) คิดเป็นร้อยละ 91.60 และเมื่อเปรียบเทียบกับระหว่างเกณฑ์กับคะแนนประเมินหลังใช้รูปแบบของครู พบว่า ความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สูงกว่าเกณฑ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ผลการศึกษาผลกระทบต่อเนื่องที่เกิดขึ้นต่อคุณภาพผู้เรียนหลังการใช้รูปแบบเสริมสร้างความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับดีขึ้น คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนระดับดีขึ้น และสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ปีการศึกษา 2568 สูงกว่า ปีการศึกษา 2567 ร้อยละ 4.83, 1.67 และ 3.07 ตามลำดับ

5. ผลการศึกษาประเมินรูปแบบเสริมสร้างความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู ครูมีความคิดเห็นต่อการใช้รูปแบบเสริมสร้างความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโดยใช้แนวคิดการศึกษา ชั้นเรียนร่วมกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.65, S.D. = 0.16) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ได้แก่ ด้านกระบวนการ ด้านปัจจัยนำเข้า และด้านผลผลิต

อภิปรายผล

การศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบเสริมสร้าง ความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู โดยใช้แนวคิดการศึกษาชั้นเรียนร่วมกับชุมชนแห่ง การเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนแม่ตำดาควันวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย อภิปรายผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาการพัฒนาเสริมสร้างความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู

1) สภาพปัจจุบันการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนแม่ตำตาดควันวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเชียงราย ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.47$) เนื่องจากได้รับอิทธิพลจากทั้งปัจจัยภายใน และภายนอก รวมถึงข้อจำกัดของบริบทโรงเรียน สอดคล้องกับผลการประเมินคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐาน สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) รอบสี่ของโรงเรียนแม่ตำตาดควัน วิทยาคม ในปี พ.ศ. 2564 พบว่า มาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ควรส่งเสริมให้ครูทุกคนมีแผนการจัดการเรียนรู้ครบทุกชั้นปี ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้และในกระบวนการตรวจสอบ และประเมินผลผู้เรียน ควรมีการแสดงถึงวิธีการในการวัดและประเมินผู้เรียนอย่างหลากหลาย เหมาะสมกับ ธรรมชาติวิชา รวมทั้งมีการให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม ในการวัดและประเมินผล (โรงเรียนแม่ตำตาดควันวิทยาคม, 2566) และสภาพที่พึงประสงค์การจัดการเรียนรู้เชิงรุก ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.77$) ทั้งนี้ เนื่องจากครูส่วนใหญ่มีความเชื่อว่าการจัดการเรียนรู้เชิงรุกช่วยพัฒนา ผู้เรียนให้มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ สะท้อนให้เห็น ว่าครูมีความมุ่งมั่นและตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม ลงมือปฏิบัติจริง และพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงตามแนวทางการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สอดรับกับสภาพที่พึงประสงค์การจัดการเรียนรู้ เชิงรุกด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด สอดคล้องกับแนวคิดของ ทิศนา ขัมมณี ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุกเป็นกระบวนการที่มุ่งให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมคิด ลงมือทำ และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง โดยครูทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้มากกว่าผู้ถ่ายทอดความรู้ (ทิศนา ขัมมณี, 2561)

2. ผลการสร้างและหาคุณภาพของรูปแบบเสริมสร้างความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) เป้าหมาย 3) กระบวนการ 4) การวัดและประเมินผล และ 5) ปัจจัยเงื่อนไขสู่ความสำเร็จ โดยภาพรวมผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.59$, S.D. = 0.12) ความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.15) และศึกษานำร่องรูปแบบ สามารถนำไปใช้ได้จริง ทั้งนี้ เนื่องจาก ผู้วิจัยได้มีการพัฒนารูปแบบอย่างเป็นระบบจึงทำให้ได้รูปแบบมีความเหมาะสม จึงทำให้มั่นใจได้ว่ารูปแบบที่พัฒนาขึ้นนี้มีประสิทธิภาพ สามารถนำไปใช้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของรูปแบบได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ นงศ์ลักษณ์ ดุริยพันธ์ ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้ เชิงรุกของครูโรงเรียนเทศบาล 7 ผังหมื่น สังกัดเทศบาลนครเชียงราย ไปในทิศทางเดียวกัน พบว่า รูปแบบที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย หลักการ วัดดูประสงค์ กระบวนการ การวัดและ ประเมินผล และเงื่อนไขการนำไปใช้ ซึ่งผลการประเมินรูปแบบโดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่า รูปแบบมีความเหมาะสม และสามารถนำไปใช้ได้จริง (นงศ์ลักษณ์ ดุริยพันธ์, 2566)

3. ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูหลังใช้รูปแบบเสริมสร้างความสามารถ ในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูกับเกณฑ์ร้อยละ 80 ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.58 คิดเป็น ร้อยละ 91.60 สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้ เนื่องจากการนำกระบวนการศึกษา ขั้นเรียน (Lesson Study) เข้ามาใช้เป็นกลไกหลักในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครู กระบวนการนี้เปิดโอกาส ให้ครูร่วมกันวางแผนการจัดการเรียนรู้ สังเกตการเรียนรู้ของนักเรียน และสะท้อนผลหลังการจัดกิจกรรม ทำให้ครู สามารถมองเห็นจุดแข็ง จุดอ่อน และแนวทางการปรับปรุงกิจกรรมเชิงรุกได้อย่างเป็นระบบ ซึ่งสอดคล้องกับ Lewis, C. ที่ชี้ว่า การศึกษาขั้นเรียนช่วยให้ครูเกิดการเรียนรู้อย่างลึกซึ้งและต่อเนื่องจนสะท้อนเป็นพัฒนาการด้านวิธีสอน อย่างชัดเจน นอกจากนี้ การดำเนินงานร่วมกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ทำให้ครูเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ กับเพื่อนร่วมวิชาชีพ เกิดการร่วมกันแก้ปัญหาและสร้างแนวทางการจัดกิจกรรมที่ตอบสนองผู้เรียนมากขึ้น ส่งผลให้ ครูมีความมั่นใจและมีทักษะการออกแบบกิจกรรมเชิงรุกดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง (Lewis, C., 2002)

4. ผลการศึกษาผลกระทบต่อนื่องที่เกิดขึ้นต่อคุณภาพผู้เรียนหลังการใช้รูปแบบเสริมสร้างความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับดีขึ้น คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนระดับดีเยี่ยมและสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ปีการศึกษา 2568 สูงกว่า ปีการศึกษา 2567 ร้อยละ 4.83, 1.67 และ 3.07 ตามลำดับ ทั้งนี้ เนื่องจากการนำกระบวนการการศึกษาชั้นเรียนมาใช้ทำให้ครูสามารถออกแบบพัฒนาจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ได้อย่างมีคุณภาพมากขึ้น เนื่องจากครูต้องร่วมกันวิเคราะห์ผู้เรียน ออกแบบแผนการสอน ทดลองสอน และสะท้อนผลร่วมกันอย่างเป็นระบบ จึงเกิดการพัฒนานบทเรียนที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน ส่งผลให้ผู้เรียนมีโอกาสมีส่วนร่วม คิด วิเคราะห์ และลงมือปฏิบัติมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ระบุว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ส่งเสริม การเรียนรู้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คุณลักษณะด้านความมีวินัย ความรับผิดชอบ และความมุ่งมั่นในการทำงาน และสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน เช่น ความสามารถในการคิดอย่างมีเหตุผล การสื่อสาร การแก้ปัญหา การใช้ทักษะชีวิต และการใช้เทคโนโลยี ได้รับการพัฒนาเพิ่มขึ้นจากการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการลงมือปฏิบัติจริง ผู้เรียนต้องวิเคราะห์ข้อมูล แก้ปัญหา สร้างสรรค์วิธีการเรียนรู้ของตนเอง และใช้เทคโนโลยีในการจัดทำงานหรือค้นคว้า ทำให้สมรรถนะดังกล่าวสูงขึ้น เพราะกิจกรรมเชิงรุกเน้นให้ผู้เรียน “ลงมือปฏิบัติจริง” ผ่านกิจกรรมกลุ่ม การอภิปราย การสืบค้น และการนำเสนอ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562)

5. ผลการศึกษาประเมินรูปแบบเสริมสร้างความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู ครูมีความคิดเห็นต่อการใช้รูปแบบเสริมสร้างความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโดยใช้แนวคิดการศึกษาชั้นเรียนร่วมกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.65$, S.D. = 0.16) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีความคิดเห็น อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ได้แก่ ด้านกระบวนการ ด้านปัจจัยนำเข้าและด้านผลผลิต ทั้งนี้ เนื่องจากรูปแบบมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน รวมทั้งตอบสนองต่อความต้องการพัฒนาศักยภาพของครูในยุคการเรียนรู้ เชิงรุกได้อย่างแท้จริง ยังส่งเสริมให้ครูได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ผ่านกระบวนการวางแผนการสอน สังเกตการเรียนรู้ และสะท้อนผลร่วมกัน ทำให้ครูเกิดความเข้าใจลึกซึ้งในเนื้อหาและวิธีการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ (Lewis, C., 2002) สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประวัติ สุทธิประภา ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารสถานศึกษาในการเสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนสารวิทยา ผลการวิจัย พบว่า ผลการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนตามรูปแบบในภาพรวม พบว่า มีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดทุกรายการ (ประวัติ สุทธิประภา, 2562)

องค์ความรู้ใหม่

การพัฒนาแบบเสริมสร้างความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโดยใช้แนวคิดการศึกษาชั้นเรียนร่วมกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนแม่ตำตาดควันวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงรายได้สร้างองค์ความรู้ใหม่ที่สำคัญแสดงได้ ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 รูปแบบเสริมสร้างความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู

จากภาพที่ 1 แสดงให้เห็นว่ารูปแบบเสริมสร้างความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโดยใช้แนวคิดการศึกษาชั้นเรียนร่วมกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนแม่ต๋ำตาดควันวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย ได้ก่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ที่มีคุณค่าต่อการพัฒนาครูและการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน โดยผสมผสานแนวคิด การศึกษาชั้นเรียนร่วมกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพอย่างเป็นระบบ ช่วยให้ครูสามารถเรียนรู้ร่วมกันผ่านการปฏิบัติจริงและการสะท้อนผลร่วมกันอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ ยังส่งผลให้เกิดการพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู ได้แก่ การออกแบบและเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก การใช้สื่อนวัตกรรมและแหล่งเรียนรู้ การจัดบรรยากาศการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น ผู้เรียนได้รับประโยชน์จากกระบวนการเรียนรู้เชิงรุกอย่างเป็นรูปธรรม อีกทั้งยังเกิดวัฒนธรรมการเรียนรู้ร่วมในองค์กร (Learning Culture) ที่เปิดโอกาสให้ครู แลกเปลี่ยนเรียนรู้และพัฒนานวัตกรรมการสอนร่วมกัน เกิดความร่วมมือ ความภาคภูมิใจ และความรับผิดชอบ ร่วมในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ที่สำคัญการดำเนินงานรูปแบบนี้ได้เชื่อมโยงผลลัพธ์การพัฒนาครูกับคุณภาพผู้เรียนโดยตรง พบว่า ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนเพิ่มขึ้นอย่างรอบด้าน สะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิผลของกระบวนการการศึกษาชั้นเรียนร่วมกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการยกระดับคุณภาพการศึกษา องค์ความรู้ใหม่นี้สามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาครูและการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในโรงเรียนอื่น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความยั่งยืน

สรุปและข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบเสริมสร้างความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโดยใช้แนวคิดการศึกษาชั้นเรียนร่วมกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนแม่ต๋ำตาดควันวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย สรุปได้ว่า ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาการพัฒนาเสริมสร้างความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สภาพปัจจุบัน ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.47$, S.D. = 0.28)

และสภาพที่พึงประสงค์ ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.77$, S.D. = 0.34) ผลการสร้างและหาคุณภาพของรูปแบบเสริมสร้างความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) เป้าหมาย 3) กระบวนการ 4) การวัดและประเมินผล และ 5) ปัจจัยเงื่อนไขสู่ความสำเร็จ รูปแบบมีกระบวนการ 4 ขั้นตอน (A-PAR) โดยแต่ละขั้นตอนใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่เรียกว่า “SCCER-US” ผลเปรียบเทียบความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูหลังใช้รูปแบบเสริมสร้างความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูกับเกณฑ์ร้อยละ 80 อยู่ในระดับมากที่สุด มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.58 คะแนน (S.D. = 0.09) คิดเป็นร้อยละ 91.60 และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างเกณฑ์กับคะแนนประเมินหลังใช้รูปแบบของครู พบว่า ความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลการศึกษาผลกระทบต่อนื่องที่เกิขึ้นต่อคุณภาพผู้เรียนหลังการใช้รูปแบบเสริมสร้างความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับดีขึ้น คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนระดับดีขึ้น และสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ปีการศึกษา 2568 สูงกว่า ปีการศึกษา 2567 ร้อยละ 4.83, 1.67 และ 3.07 และผลการศึกษาประเมินรูปแบบเสริมสร้างความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.65$, S.D. = 0.16) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ได้แก่ ด้านกระบวนการ ด้านปัจจัยนำเข้า และด้านผลผลิต และข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป คือ 1) การจัดกิจกรรมตามรูปแบบควรจัดเตรียมคู่มือการใช้รูปแบบเสริมสร้างความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโดยใช้แนวคิดการศึกษาชั้นเรียนร่วมกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ อำนวยความสะดวกและจัดสรรทรัพยากรเพื่อการเสริมสร้างให้เกิดความรู้และความเข้าใจและสามารถจัดการเรียนรู้เชิงรุกมากขึ้น 2) แนวทางการจัดกิจกรรมของรูปแบบควรกระทำในลักษณะเชิงปฏิบัติมากกว่าทฤษฎี เน้นการปฏิบัติ ให้ความสำคัญกับกิจกรรมการสะท้อนการออกแบบและเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกในชั้นเรียน การออกแบบเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสิ่งที่วัด การนิเทศติดตามอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ครูมีพัฒนาการและมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกมากขึ้น และ 3) การประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู ต้องศึกษาหลักการ ทฤษฎี แนวทางการวัดผลให้เข้าใจอย่างถูกต้องแล้วกำหนดคุณลักษณะพฤติกรรมที่สามารถวัดได้ เพื่อนำไปสร้างเกณฑ์ประเมินเป็นระดับคุณภาพได้ตรงตามเป้าหมายมากที่สุด

เอกสารอ้างอิง

- กนกวรรณ ฉัตรแก้ว. (2562). เรียนรู้เชิงประวัติศาสตร์ในยุคประเทศไทย 4.0 ของครูระดับมัธยมศึกษาตอนต้น. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. มหาวิทยาลัยรังสิต.
- กมล โพธิเย็น. (2564). Active Learning: การจัดการเรียนรู้ที่ตอบโจทย์การจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 Active Learning: Learning satisfy Education in 21st century. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 19(1), 11-28.
- ชาธิณี ตรีวิญญู. (2560). การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพด้วยการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน: แนวคิดและแนวทางสู่ความสำเร็จ. วารสารครุศาสตร์, 45(1), 299-319.
- ทิตนา แหมมณี. (2561). ศิลปะการสอน: แนวทางการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. (พิมพ์ครั้งที่ 15). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นงคัลักษณ์ คุริยพันธ์. (2566). การพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมความสามารถการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนเทศบาล 7 ผังหมื่น สังกัดเทศบาลนครเชียงราย. วารสารชมรมบัณฑิตศิลป์, 1(3), 26-40.

- บุญชอบ จันทาพูน และคณะ. (2561). กลยุทธ์การเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูโรงเรียนเทศบาล 1 ตอนยาง จังหวัดเชียงราย. วารสารวิจัยและพัฒนา วไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, 13(2), 17-27.
- ประวัติ สุทธิประภา. (2562). รูปแบบการบริหารสถานศึกษาในการเสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนสารวิทยา. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2.
- พิชิต ฤทธิ์จรรยา. (2545). หลักการวัดและการประเมินผลการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: บริษัท แฮสส์ ออฟ เคอร์มิสท์ จำกัด.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และเพียว ยินดีสุข. (2561). การเรียนรู้เชิงรุกแบบรวมพลังกับ PLC เพื่อการพัฒนา. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- โรงเรียนแม่ตำดาควันวิทยาคม. (2566). รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา ประจำปีการศึกษา 2566 (SELF-ASSESSMENT REPORT: SAR). เชียงราย: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย.
- วาริรัตน์ แก้วอุไร. (2565). การวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการสอน. พิษณุโลก: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- วิจารณ์ พานิช. (2559). บันทึกชีวิตครูสู่ชุมชนการเรียนรู้. กรุงเทพมหานคร: เอส อาร์ พรินติ้ง แมสโปรดักส์ จำกัด.
- สมนึก ภัททิยธนี. (2553). การวัดผลการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กทม: ประสานการพิมพ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. เรียกใช้เมื่อ 12 ตุลาคม 2567 จาก <https://shorturl.asia/sZmgY>
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). แนวทางการนิเทศเพื่อพัฒนาและส่งเสริมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ตามนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้. เรียกใช้เมื่อ 15 มีนาคม 2569 จาก <https://shorturl.asia/Fdaox>
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2559). รายงานการวิจัยแนวโน้มภาพอนาคตการศึกษาและการเรียนรู้ของไทย ในปี พ.ศ. 2573. กรุงเทพมหานคร: บริษัท 21 เซ็นจูรี จำกัด.
- Burry-Stock, J. A. et al. (1996). Rater Agreement Indexes for Performance Assessment. Educational and Psychological Measurement, 56(2), 251-262.
- DuFour, R. & Eaker, R. (2008). Revisiting Professional Learning Communities at work. Bloomington: Solution Tree Press.
- DuFour, R. (2004). What is a "Professional Learning Community"? Educational Leadership, 61(8), 6-11.
- Lewis, C. (2002). Lesson study: A handbook of teacher-led instructional change. Philadelphia, PA: Research for Better Schools.